

OŻYWIAJĄCY (51) *part praes act*

o oraz a jasne (w tym w a 2 r. błędne znakowanie).

sg m N ożywiający (3). ◇ G ożywiająć(e)go (3). ◇ D ożywiająć(e)mu (1). ◇ A ożywiająć(e)go (5), ożywiający (1). ◇ I ożywiająćym (4). ◇ L ożywiająćym (2). ◇ f N ożywiająćą (7). ◇ G ożywiająć(e)j (2). ◇ A ożywiająćą (2). ◇ I ożywiająćą (1). ◇ n N ożywiająćé (3); -é (2), -(e) (1). ◇ A ożywiająć(e) (2). ◇ I ożywiająćym (1). ◇ V ożywiająć(e) (2). ◇ pl N subst ożywiająć(e) (1). ◇ G ożywiająćych (8). ◇ D ożywiająćym (1). ◇ A subst ożywiająć(e) (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w. s.v. ożywić.

1. Dający życie, napełniający życiem; *vivificans PolAnt, Vulg, Cn (30)*: Wyrzemy w ducha S. páná/ á ożywyájącego *KromRozm III C5*; Pan Bog wywiodł był z ziemié wśelkie drzewo [...]: Też y drzewo żywotá (*marg*) Acz drzewo ono nie było ożywiájące/ ále było znákiem y pámiątką człowiekowi/ kthorem był vpominan/ iż od Páná Bogá żywot y wśyftki dobrá wziął. (–) *BibRadz Gen 2/9; WujJud 25v*; Wiedz powiáda/ y o iednym Duchu S. od oycá y od fýná pochodzącym/ Bogu dośkonáłym y ożywiájącym. *SkarJedn 282; LatHar 91*.

ożywiający co (1): Opowiedam tobie przed Bogiem ożywiájącym wśytko *BudNT 1.Tim 6/13*.

W porównaniu (1): Tymże też obyczáiem Pan názywa fie winná máćicą/ á nas láthoroślkámi. Abowiem iáko z winney máćice przyrodzona moc y wilkość ożywiájąca w látorośli fie rośchodzi/ y czuią to gáłácki y owoc wydáią: tak też Duch Páná Kryśtuśow ożywiájący áby fprawował w nas śkutek fwoy/ tego nam potrzebá. *RejPosWstaw [110²]*.

Wyrażenia: »duch ożywiający« = *spiritus vivificans Vulg [szyk 6:1] (7)*: *RejPosWstaw [110²]*; *CzechRozm 59; LatHar 484*; Iż Ciáło fámo przez się/ bez Duchá ożywiájącego/ nic nie ieśt pomocne *WujNT 333*; Stał się pierwfzy człowiek Adam w duśzę (*marg*) duśzą. (–) żywiąca; á pośledni Adam w ducha ożywiájącego (*marg*) Duchem ożywiájącym. (–) *WujNT 1.Cor 15/45, Rom 8/2*; [Ale iż Chriśtus ieśt wczýnion człowiekiem w ducha ożywiájącego *BudArt 18*].

»moc ożywiająca« (4): ábyfmy w nim [*w Panu Krystusie*] byli/ iáko nędznicy w nászczęśliwśym: [...] wmarli/ iáko w thym który ieśt prawdziwy żywot/ y moc ożywiájąca. *RejPosWiecz² 92; KuczbKat 180*; Pan Kryśtus który ieśt żywotem y z martwychwśtániem náśzym/ powieda fie być głową náśzą/ á my żeśmy fá członki iego. Spráwuie tedy moczą ożywiájącą ciáło śobie przyległe/ áby tak członki żyć á pracować mogły. *RejPosWstaw [110²], [110²] marg*.

Przen: Dający życie nadprzyrodzone, zbawiający (13) : Bądź pozdrowion krzyżu święty: [...] ożywiájące drzewo/ żywot nośzące wśyftkich. *KrowObr 162v, 167*; powiedayćie ludowi w Kościele wśythki fłowá żywotá tego. (*marg*) To ieśt/ náuki ożywiájącey. (–) *BibRadz Act 5/20; BiałKat 336*; ále moc poświácenia/ y fáłká ożywiájąca záwśze trwa w Sákrámencie. *WujJud 224v*; Máluymy ná drzwiách/ y śtawmy ná czołách náśzych/ ná wściech y ná pierśiách/ y ná wśytkich członkách ożywiájące známię krzyżá S. *SkarŻyw 120*; A potym mu dał niepokalány á ożywiájący Sákráment/ y obiáśniłá się twarz Theophilá *SkarŻyw 173*; y śiedząc w łodce/ [*Pan Jezus*] náuczał lud fłodkim á duśze ożywiájącym fłowem fwoim. *SkarŻyw 596, 398, 399 [2 r.]*.

W połączeniach szeregowych (2): *KrowObr 192*; że ciáło Chryśtuśowe rózne od ciáłá náśzego (áč ieśt prawdziwé) daleko ieśt: bo ciáło ożywiájąćé/ odkupująćé/ z grzechów omywájąćé *BiałKat 328*.

2. *Utrzymujący przy życiu, posilający, pobudzający* (20) : Vegetatus, recreatus, fortificatus, sustentatus, agilis, vigilans, ożywyający *BartBydg* 166; Yáko [...] w domu gośpodarz [...] w cyele [...] śily dułłne/ ożywyająca/ ruchająca/ y czuyąca *KromRozm III* F8; *GórnDworz* Mm6v.

ożywiający co (3): iż práwego żywotá/ kthory yeft miłóć Boża k nąm/ zápalająca nas ku miłóci yego/ á włlyftki łprawy y vczynki náłfe ożywyająca/ nyemąją. *KromRozm III* D4v; *LubPs* cc5v marg; *SkarJedn* 3.

W porównaniach (2): Wyławyeny kroleftwá Páńłkiego/ ktore ieft podobne dzdzowi ożywiącemu nyepłodną zyemię. *LubPs* cc5v marg; *RejPosWstaw* [110²].

Wyrażenie: »duch(y) ożywiający(-y)« (13): Chęć ku iedzeniu łtraczoną przywracza y duchy oziwiające pomnaża *FalZioł* II 10d; Nakoniecz taka [*zielona*] vřina nicz dobrego nieznamionuie/ abowiem połpolicie zmartwienie y wynizczenie duchow ożywiających/ á zbytecznie krwie y infzych wilkołci łpalenie. *FalZioł* V 6, I 25c, 71a, [115²]d, V 2, 7v [2 r.], 8, 57; Czemu włzelkie ciałto nie zdrowe ieft. (-) Bowiem ono ma lipkość zbitnią ktora ciągnie łie w żyły á tak ie zatika y nie dopułzcza tam wchodźć duchom ożywiającym *GlabGad* G6; włzytko co vmie látác á ma łkrzydłá/ wełzło do Noego w Korab/ dwoie á dwoie/ ze włzelkiego ciáłá w ktorym był duch ożywiający [*spiritus vitae*]. *Leop Gen* 7/15; izali ręká żyć może/ gdy łię od ciáłá oderwie? Tráci duchá ożywiącego/ łmierć łobie y wieczną zgubę przywodzi *SkarKazSej* 672b.

W przén (1) : Tá łamá ieft winnicá y zamczyłty ogrod páńłkiego kochánia: ná ktory tylko roła iego z niebá łzczepione ziołká ożywiająca pádnie. *SkarJedn* 3.

3. *Wznawiający* (1) : isz w thakowich przipozwach gdzie-bi sie thraffila strona ktora vmrzecz a appellacia visialabi na ssyem z Rokow pospolithich albo wielkich thedi pieczencz officii principis albo ziemska ońdzie kazdego powiathu w samei przigodzie thakowich przipozwow oziwiaczych bandzie dostateczna na seimie valnim *ZapWar* 1545 nr 2646.

Cf **OBŻYWIAJĄCY, OŻYWIĄĆ**

EW